



1911-1920

Fremdeles er det gotiske bokstaver som brukes i avisen, men mot slutten av tiåret er det aller meste skrevet med latinske bokstaver. Det kommer jevnleig referater fra Fossan herredstyre og resultater av brislingfiske gjengis flere ganger i sesongen. Ellers merker vi oss at Helle meieri skal bygges og at Frafjordvassdraget blir solgt til Syvert Skeie. Og så hedres en av Hetlandsmarkens kjente menn - Erik Gilje - med 89 års dagen. Mot slutten av 1918 rammer spanskesyken hardt, særlig i Frafjord hvor minst 10 personer blir syke og dør. Avisen forteller at alle i dalen var syke unntatt to personer.

Fossan herredsstyre 21. mars.

Idet man forudsætter $\frac{1}{4}$ amtsbidrag til ny overbygning af Egeland's bro, bevilger Fossan herredsstyre det øvrige fornødne.

Der garanteredes for et brugslaan, stort kr. 700.00.

Ødruelighedsstilstanden i herredet maa helst betegnes som god. Smughandel kjendes ikke.

Ang. telefonlinje til Dirdal og Frafjord. Enst. besl.: Opmerksom paa, at Gjesdal og Høle herredsstyrer har andrat telegrafstyrelsen om at faa oplagt en telefonlinje paa Stolperækken til den nye telegraflinje Egersund—Bergen vil ogsaa Fossan herredsstyre andrage om, at linjen samtidig føres til Dirdal og Frafjord. — Andragende om telefonlinje til disse stæder er tidligere indsendt herved og de sædvanlige frie ydelser er bevilget.

Förhandlingerne fra den nedsatte veikomité til at revidere 50 aars veiplanen refereredes og gav ikke anledning til nogen bemærkning.

Til Lutherist Bogmission bevilgedes intet.

Herredsstyret anbefaler andragende til poststyrelsen om oprettelse af et brevhus i Kallelid.

Andr. fra Fossan skolestyre om amtsbidrag til skolebæset. Enst. besl.: Skolestyrets forsoining i omhandlede sag godkjendes.

Thorstein Fossan, Ivar Fossan og Vertinius Fossan bemyndiges til paa kommunens regning at foranstalte dampskibsbyggen paa Fossan udbedret.

Skr. fra lensmanden om, at rasen i Gulffjorddalen paa Espedalsstranden bør udbedres for kommunens regning samt at en stikrende bør anbringes paa bygdeveien ovenfor Egeland's bro. — Enst. besl.: Thorstein Espedal bemyndiges at foranstalte disse udbedringer udførte for herredskassens regning.

Fraa Høgssjørd.

Motorbaatlageret.

Maandag 1. juli var det møte av aksjeeigarane i motorbaatlageret for indre Høgssjørd. Der vart framlagt teikning til baat med to maskinar a 25 hestekræfter. Den skulde kosta 17000 kr. og vera ferdig um 5 maanar. Den nemnd, som tidligare var vald, fekk paalegg um aa kjøpa baat snarast raad er. Der er no teikna aksjar for over 11000 kr.

Baaten skal byggjast av trø, 15 fot breid og 60 fot lang og gjera 10 mils fart. Baaten skal heita „Høgssjørd“. Byggjenemnd er Aksel B. Gilje, Dirdal, Kristian Gaaland, Frafjord og Torger Espedal, Mossavik.

*

Reven hev vore helder stem paa Gilja ivaar. Den hev lagt ned mange lom.

Inni Dyping kom eit par farar her um dagen over ei bikkja med to ungar. Dei fekk ei helsing fraa byrsaa, baade mori og ungarne; men det maa vera seigilva byr, for dei fekk krabba seg i hol etterpaa.

10.4.1911

8.7.1912

Brislingfisket.

I dag er der tilført omkring 3500 skjæpper brisling, hvoraf ca. 1000 skjæpper fisket igaar. Det meste kom fra Frøfjord.

Fiskerne begynder nu at frygte for, at der i det stille frostvær skal lægge sig is paa Jøsenfjorden og Frøfjorden, hvor fisket har foregået i den senere tid; det vil isaafsald umuliggjøre videre fiske. Jøsenfjorden skal forresten allerede være isbelagt, saa det har sine vanskeligheder at slippe ind.

Burde ikke fiskerne bli enig om turvis at la en damper eller to søge at holde aabent vand?

24.11.1912

Meieri paa Helle.

Landhandler Thv. Espedal paa Helle er gaat igang med opførelse af et privatmeieri. Han har afsluttet kontrakt med gaardbrugerne i Helle, Espedalen, Rosshav og Mæle om melleleverance i 5 aar til en nærmere fastsat pris. Meieribygningen er nu kommet saa langt paa vei, at den er under tag, og meieriet vil antagelig være i drift engang i næste maaned.

10.4.1911

Utferd til Lysebotn.

Bondeungdomslaget og losje „Rogaland“

tek paa utferd til Lysebotn **sundag 15. juni** med s/s „Fjordbuen“, som gjeng fraa Stenkarkaien kl. 7½ til Lyse og attende um kvelden.

Songarlaget „Njord“ gjeng med.

Elektriciteten i Sandnes.

Nye vandsafledtstilbud.

Til Sandnes formandskab er igaat indkommet tilbud fra Andreas Been, Bjerkreim, om kjøb af en del vandretligheder, som efter hans mening er bedre og billigere end Maubalsfossen. Faldets højde er 300 meter, og der er et nedslagsbifirkt, som er 8 kilometer langt og 3 a 4 kilometer bredt, med 6 vand, som med liden besætning kan dæmmes op. Fossen skal være meget billig at udbygge og ligger Sandnes 10 kilometer nærmere end Maubalsfossen.

Formandskabet besluttet at oversende tilbudet til elektricitetsverket sine med anmodning om at behandle det sags.

Formandskabet har ligeledes modtaget tilbud om fosseløb af Andr. Vassén, Stavanger. Han tilbød Frøfjordvassdragene. Den ene, Nordalselven, skal repræsentere 6800 hestekræfter. Samlet vil Nordalselven og Frøfjordelven kunne udbygges til 17,000 hestekræfter. Udbygningens kostende er beregnet til henholdsvis 900,000 og 2,800,000 kroner. Ogsaa Vasséns tilbud besluttet oversendt elektricitetsverket sine.

11.6.1913

14.6.1913

Oldfund i Frafjord.

Gaardbruger Peder Gaaland fra Frafjord indbragte idag til „Aftenbladet“ to gjenstande, som han hadde fundet under opst. Den ene var av flint og tilbannet, saa den var skarp paa siderne, men ikke i enderne, litt krum, av størrelse som et litet knivblad. Den anden var av en ravagtig eller voldsaglig stenart, cirkelrund, med skarp kant, men forholdsvis tyk paa mitten, hvor der findes et hul tværs igjennem. I nærheten av findestedet har der været en gravhaug, som tidligere er ransaget.

Gjenstandene vil bli oversendt Museet.

30.10.1914

Valgting

for

Forsand valgsgogn til valg av stortingsmand og varamand for Hosbø og Hafsrefjord kreds for 1919—21 avholdes mandag 21. oktober.

Stemmegivningen foregaar paa efternævnte steder fra kl. 10 form. til 3 efterm.

1. I skolehuset i Lyse, for den del av mandtallet som omfatter Lysebotn og Haaheller.

2. I Tarald Sangesands hus for den del av mandtallet som omfatter Sangesand, Kallesten og Kallelid (Flørli) skolekredse.

3. I Birkelands bedehus for den del av mandtallet som omfatter Espedalen.

4. I ungdomslokalet i Frafjord, for den del av mandtallet som omfatter Frafjorddalen.

5. I ungdomslokalet paa Gilje, for den del av mandtallet som omfatter Dirdalsdalen.

6. I ungdomslokalet paa Forsand, for den øvrige del av valgsgognet.

Forsand valgstyre 5. oktober 1918.
(RB 7127) Thv. Espedal.

8.10.1918

Stavanger 18. oktober.

Frafjordvasdraget solgt til et Bergenskonsortium.

Frafjordsvædraget eies som bekjendt av hr. Sivert Skeie m. fl. Stavanger. Igaar var ingeniør Skeie som representant for sin bror sammen med 2 herrer fra Bergen inde i Frafjord, hvor der blev foretat skyldsætning. Som skyldsætningsmænd fungerte Torstein Forsan og Thormod Schavland.

Efter forlydende skal vædraget være solgt til dette Bergenskonsortium, som vil anlægge en eller anden fabrikk derinde.

Kjøpesummen skal dreie sig om 600,000 kroner.

18.10.1918

En heldig jagttur.

For en ukes tid siden var 3 gutter fra Øvre Espedalen i Fossan inde i heien paa jagt efter ryer. Uagtet man flere gange fra Espedalen har været inde i heien og søkt efter jerven, har det hittil været umulig at faa utrydde den skjønt ihærdige undersøgelser fra forskjellige hold har været sat igang. Udyret har saaledes hittil gaat derinde og har nok altfor ofte utsøkt sig en lækkerbidsken fra faareflokkerne. Denne gang var gutterne saa heldige at træffe jerven, som kommer labbende i al magelighet gutterne imøte. Nu var ikke gutterne sene; de avfyrtte hver sit skud, og følgen blev, at det nu er forbi med dette slemme dyrs livshistorie.

25.10.1915

M/B „HØGSFJORD“.

Rute fra ²⁸/₇ indtil videre.

Søndag fra Stavanger kl. 7¹/₂ fm. anløpende Høle, Fossan, Helle, Oltesvik, Dirdal og Frafjord. Fra Frafjord kl. 5¹/₂ em. anløpende Dirdal, Oltesvik, Helle, Fossan, Høle til Stavanger.

Mandag fra Frafjord kl. 6 fm. anløpende samme steder til Stavanger. Fra Stavanger kl. 5 em. anløpende samme steder til og med Dirdal

Tirsdag fra Dirdal kl. 6 fm. anløpende Oltesvik, Helle, Fossan og Høle til Stavanger. Fra Stavanger kl. 10 fm. anløpende samme steder til Frafjord. Fra Frafjord kl. 1¹/₄ em. anløpende samme steder til Stavanger.

Onsdag fra Stavanger kl. 10 fm. anløpende samme steder til Frafjord. Fra Frafjord kl. 1¹/₄ em. anløpende samme steder til Stavanger.

Torsdag fra Stavanger kl. 10 fm. anløpende samme steder til Frafjord. Fra Frafjord kl. 1¹/₄ em. anløpende de samme steder til Stavanger. Fra Stavanger kl. 5 em. anløpende samme steder til Frafjord.

Fredag fra Frafjord kl. 6 fm. anløpende samme steder til Stavanger. Fra Stavanger kl. 5 em. anløpende samme steder til Frafjord.

Lørdag fra Frafjord kl. 6 fm. anløpende samme steder til Stavanger. Fra Stavanger kl. 5 em. anløpende samme steder til Frafjord. (R.B. 3894)

29.7.1913

Isen i fjordene.

Igaar var dpsk. „Oscar II“ inde i Dirdal; skibet kom ikke helt ind til dette sted og maatte losse ved iskanten. Fra Frafjord var endel opsitere møtt frem og kjørte det gods og de passagerer, som skulde længere indover fjorden.

Ellers er stillingen m. h. t. ishindringerne i fjordene omtrent uforandret.

*

Ogsaa paa Galeivaagen og inde i bunden av Bangevaag ligger der is, hvad en av havnelodsene mente, hørte til sjeldenheterne.

Fossan.

Under forutsætning av at vi faar de av os bestilte ugræssprøiter, kan enhver av Fossans indvaanere faa laane disse for at bekjæmpe ugræsset. Man kan opgi, hvor stort areal man vil oversprøite, til d'herrer Th. Schavland, R. Haukelid, Laurits Mæle, E. M. E. Gilje, J. Birkedal og Børge T. Kommedal snarest og inden 20. mai. Vi skal da besørge indkjøp av sprøitevæske. (RB 2796)

Fossans Næringsnævd.

11.5.1917

24.1.1917

I Dirdalens forbruksforening

skal ansættes en baker — helst fra 14. april. Frit hus. Ansøking med lønsforlangende og andre oplysninger sendes styret i Dirdalens forbruksforening inden 25. mars.

17.3.1916

89 aar.



Fhv. gaardbruker Erik Gilje

i Hetlandsmarken fylder idag 89 aar. En av »Aftenbladet«s medarbeidere avla gamlingen en visit iformiddag, og fandt ham i fuld vigør, optat i ivrig drøs med en besøkende. Gilje ser og hører godt; jeg la dog merke til, at han hadde en svak tendens til at ville holde sig saa nær som mulig til den han samtalte med. Sin tankeklarhet og gode hukommelse ser det, ut til at han har helt ut i behold.

Erik Gilje er født paa Gilje i Dirdal 1829. Omkring 16 aar gammel begyndte han som skoleholder, og holde paa hermed indtil han hadde tat fast bopæl i Hetland.

Fra hans skoletid kunde der være mangt og meget av interesse at meddele. Av hensyn til pladsen maa vi innskænke os til at si, at fagkredsen omfattet religion, reg-

ning, skrivning og læsning. Som læsebok benyttet Erik Gilje Bibelen, optok gjerne avsnit med mange krokete navne for at eleverne skulde faa desto skarpere øvelse. De flinkeste elever lærte utenad baade Lukas-evangeliet og Romerbrevet.

I 1856 kjøpte Erik 40 maal jord i Hetlandsmarken. Senere utvidedes arealet ved indkjøp av 20 maal til.

— Hvorledes saa her ut omkring i Hetlandsmarken i den tid?

— Ja. det var helst bare lyng, myr og stein én saa. Forretningsfolk nede i byen eiet større strækninger og lot dem efterhaanden opdyrke. Jeg maatte nytte mine egne kræfter, og har tat op det meste av min eiendom alene.

Samme aar som Erik tok skjøte paa sin eiendom, blev han valgt til medlem av Hetlands herredsstyre, og indehadde dette hverv i mange

aar, ja saalænge han selv drev sit gaardsbruk. Han var ordfører i 2 aar, i mange aar forlikskommissær, medlem av ligningskommissjonen o.s.v. Han var ogsaa valgmand ved et eller flere stortingsvalg.

Hr. Gilje lot til at være tilfreds og glad over den hvile han nu faar nyde paa sine gamle dage, omgit av hustru og 5 barn. Egteparret har hat 14 barn, men bare 5 er endnu ilive. Blandt hans sønner er Hetlands nuværende ordfører Chr. Gilje og lærer Gilje her i byen.

„Oscar II“ & „Gira“ søndagsruter.

„Oscar II“ fra Sandnes 6¹/₂, fra
Stavanger 8 fm. til Lysebotten 12³/₄.
Fra Lysebotten 4¹/₂ em. til Stave-
anger 9¹/₂, Sandnes 10¹/₂ aften.

„Gira“ fra Stavanger 8 fm. til Frø-
fjord 11¹/₂ fm. — Fra Frøfjord 5¹/₂
til Stavanger 9¹/₄, Dirdal 11¹/₂ aften.

Ruteavtryk i ekspeditionerne og om-
bord i skibene. Direktionen.

29.3.1915

Fossanlagets stevne

paa Dirdal søndag hadde samlet en masse mennesker og var særdeles vellykket. Straalende sommervær med sol over sjø og lider og grønne bøer.

Kirken kunde ikke rumme mer end paalag halvparten av dem som vilde være med, og prækenen blev derfor holdt ute i det fri. Sogneprest Godal fra Kristiania, som selv er Fossanbu og eier en gaard her inde, præket varmt og stemningsfuldt.

Eftermiddagsmøtet begyndte med en del særdeles vakre sangnummer av Frøfjorddalens sangkor, hvorefter kirkesanger Nærbø paa Dirdals-bygdens vegne bød de tilreisende velkommen i hjertelige og velvalgte ord. Fossanlagets formand, skolebestyrer Godal, takket, hvorefter sogneprest Godal, skolebestyrerens bror, holdt et foredrag om

kristelige foregangsmænd i Fossan.

Reaktionen mot rationalismen i forrige aarhundrede hadde sin vældige fører i Hauge. Ved siden av ham maa her paa Vestlandet nævnes Knud Spødervold. Han var fra Bjerkreim og hadde stor indflydelse i Sirdalen, og derfra kom han særlig til Gilja, Sirdøernes overfartssted til Stavanger. Gilja blev et aandelig centrum i Fossan. Paavirket av Spødervold var en mand fra Egersund, som Frøfjords- og Dirdals-folk leiet til at holde skole der.

Et eiendommelig træk er det, at kvindene har hat saa meget at si i den kristelige bevægelse. Magle Stimskog var et eiendommelig dypt og hjertevarmt menneske, en sjelden dygtig skrivelererinde. Ved siden av kunde nævnes Alma Gilja, Tormod Vaalands mor, Kristi Haaland i Frøfjord og mange flere.

Farsottens herjinger i Frafjord.

Næsten alle arbeidsføre folk er syke.

Der er ikke længer friske folk til at begrave de døde. — 3 lig bragtes idag med „Eira“ til Dirdals kirkegaard.
4 lig venter paa begravelse.

Mens spanskesyken herjet rundt om i Forsands øvrige bygder, var man i Frafjord saa længe fri den, at man begyndte at haabe, at farsotten skulde gaa dette dalføre forbi. Men det skulde bli anderledes; den kom med slik vælde, at den kastet næsten alle arbeidsføre kvinder og mænd paa sykeleiet. Det knep en tid haardt med at skaffe pleie til de syke, men det lykkedes efterhaanden at faa 2 pleiersker utenfra. Med husstellet har man ordnet sig saaledes, at de faa som endnu kunde være oppe, har maattet stelle folk og husdyr omkring paa gaardene, saa langt de rak.

Der kom igaar bud til dampskib »Eira«, som laa i Oltesvik, at der laa flere lig i Frafjord, og at man ikke hadde folk til at føre dem til gravpladsen ved Dirdals kirke. »Eira«s kaptein, hr. Haaverstein, efterkom opfordringen om hjelp ved at gjøre ekstratur derind i nat (han maatte ind i ruten igjen idagmorges). Da skibet kom til Frafjord, var der ikke engang folk til at bringe kisterne ombord; »Ei-

ra«s mandskap besørget saa ombordbringelsen. Man fik den besked, at der var bare to friske mennesker i hele bygden. De tre, som idagmorges førtes til graven, var Kristian Haalands kone og datter samt en voksen søn av Nils Frafjord.

Lærer Mjaaland døde for etpar dage siden og ligger nu paa likstraa. Igaar døde 3 personer, nemlig kone og søn av Erik Frafjord samt en kone paa Haaland. Disse 4 lik venter nu paa begravelse.

Det heter nu, at det ser ut som om sygdommen er i avtagende; men flere av de syke er haardt angrepne.

Dødsfald ombord.

Med »Eira« blev idagmorges sendt en syk pike fra Høle; hun var beordret indlagt paa Amtssykehuset for et maveonde. Hun laa ganske stille, og man nærer det bedste haab for hende. Da man var kommet halvveis til byen, vilde hendes ledsager se til hende; da var hendes liv utslukt.

En tragedie i Frafjord.

—:—
6 lik begravnes idag.

—:—
10 ofre

har nu spanskesyken krævet i den lille Frafjord-bygd. Det 10de dødsfald indtraf igaar, idet Halvar Kommedals hustru da bukket under. Der laa igaaraftes 7 paa likstraa. Idag skal de 6 føres til gravstedet ved Dirdal kirke.

En uhyggelig følge af spanskesyken oplevet man derinde igaar, idet en mand, som hadde mistet baade sin hustru og et barn, fik et anfald af sindesforvirring og herunder hugget av sig den venstre haand. Da folk kom til, laa haanden ganske skilt fra armen. Merkelig nok fløt der ikke blod fra saaret. Man tok sig av den syke mand, saa godt det lot sig gjøre. Der blev sendt libud til Stavanger efter lægehjelp, og doktor Myhre reiste avsted med ekstraskib. Den saarede blev saa tat under foreløbig behandling og derefter tat med til Stavanger, og indlagt paa Amts-sykehuset.

Paa »Aftenbladets« forespørsel om mandens tilstand, svarer overlægen, at han er utenfor fare. Ingen hadde set det instrument, hvormed haanden var kuttet av, men det er dog sandsynligst, at det er gjort med en ska.

Tilstanden i Frafjord

er forøvrig i bedring. En flertal av de angrepne er nu atter ovenbonge, og ingen av de endnu smageliggende er saa alvorlig angrept, at man frygtet for deres liv.

— Hvor mange av bygdens befolkning har været syke? spurte vi en mand der inde fra idag.

— Det kan jeg ikke si saa nøie, men kun en eneste familie skal hitil være gaat fri sygdommen. Der bor mellem 30 og 40 familier i Frafjord.

— Hvorledes kunde man greie sig med husstellet og husdyrenes røkt, naar alle var syke?

— Det laget sig i regelen saa, at der idetmindste var en av familien som kunde besørge det allernødvendigste. Var der saa flere friske i et hjem, saa hjalp man til hos naboer, som var endnu værre farne. Desuten fik man, som før meddelt i »Aftenbladet«, to sykepleiersker utenbygdsfra.

9.1.1919

Vor kjære søn og bror

Tore P. Haaland

døde fra os lørdag, 16 aar gammel.

Frafjord 6—1—19.

Gjertrud Haaland,
født Eskeland.

Peder T. Haaland.

Søskende.

Nedsteforældre.

7.1.1919